

COL·LECCIÓ BLAQUERNA

Normes per a la presentació d'originals

Darrera actualització: 1 de març de 2009

Els originals de les obres que han de ser publicades a la Col·lecció Blaquerne, redactats en català, han de tenir en compte els aspectes que segueixen pel que fa a la presentació.

Quan els originals arriben a l'editor, entren en el procés editorial, que consisteix a revisar-ne el contingut i la forma i adequar el text a la col·lecció, d'acord amb un calendari establert.

Com més s'ajustin els originals als requeriments formals de la col·lecció, menys intervencions posteriors hi haurà sobre el text, per part de l'editor.

L'editor es reserva el dret a retornar l'original a l'autor, si no es respecten els criteris següents.

SUMARI

A. NORMES GENERALS DE PRESENTACIÓ

I. FORMAT DE PRESENTACIÓ

1. *Format de lliurament*
2. *Informació de l'autor i de l'obra*
3. *Font de la lletra*
4. *Interliniat i paràgrafs*
5. *Justificació del text*
6. *Format dels títols*
7. *Encapçalaments i marges*

II. ESTRUCTURA GENERAL

1. *Sumari*
2. *Taula d'abreviatures*
3. *Seccions del cos de l'obra*
4. *Notes*
5. *Fonts primàries i bibliografia*
6. *Índexs*

III. IL·LUSTRACIONS

1. *Proposta d'il·lustracions*
2. *Tipus d'il·lustracions*
3. *Peus de les il·lustracions*
4. *Numeració i citació de les il·lustracions*

B. CRITERIS DE REDACCIÓ

I. ALGUNES QÜESTIONS D'ESTIL

1. *Tractament al lector*
2. *Registre*

3. *Sintaxi*

4. *Lèxic*

5. *Majúscules i minúscules*

6. *Traducció de noms propis i de títols d'obres*

II. RECURSOS TIPOGRÀFICS

1. *Estils de lletra*

- 1.1. Ús de la lletra rodona. – 1.2. Ús de la lletra cursiva. – 1.3. Ús de la lletra negreta. – 1.4. Ús de la lletra capital. – 1.5. Ús de la lletra versaleta

2. *Signes de puntuació*

- 2.1. Punt, punt i coma, dos punts i coma. – 2.2. Parèntesis, claudàtors, guions i claus angulars. – 2.3. Cometes. – 2.4. Apòstrof. – 2.5. Altres signes

3. *Citacions*

4. *Xifres, abreviatures, sigles i símbols*

- 4.1. Xifres. – 4.2. Abreviatures. – 4.3. Sigles i símbols

III. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. *A l'interior del text i a les notes a peu de pàgina*
2. *A la llista final*

IV. CRITERIS D'ALFABETITZACIÓ

1. *Ordenació alfabètica de mots*
2. *Ordenació alfabètica de sintagmes*

C. RECURSOS COMPLEMENTARIS

I. DISPONIBLES A INTERNET

II. ALTRES

A. NORMES GENERALS DE PRESENTACIÓ

I. FORMAT DE PRESENTACIÓ

1. *Format de lliurament*

Per norma general, l'autor lliurarà l'obra original, configurada en folis DIN A4, en suport digital (processador de text *Microsoft Word* per a PC) i en paper (dues còpies impreses), que es faran arribar a la seu de la Càtedra Ramon Llull (Universitat de les Illes Balears) o a la seu del Centre de Documentació Ramon Llull (Universitat de Barcelona).

2. *Informació de l'autor i de l'obra*

L'autor lliurarà també una breu biografia acadèmica, d'un màxim de 300 paraules destinada a la solapa del llibre.

Igualment, l'autor lliurarà un breu resum de l'obra, d'un màxim de 250 paraules, que es publicarà a la contraportada del llibre.

3. *Font de la lletra*

La font de lletra ha de ser Times New Roman de 12 punts per al text i de 10 punts per a les notes a peu de pàgina. Les citacions en paràgraf a part (vegeu B.II.3) van en lletra d'11 punts.

Els títols de les seccions del text tenen, però, cossos específics (vegeu A.II.3).

4. *Interliniat i paràgrafs*

L'interliniat serà d'un espai i mig al text i senzill a les notes.

No hi haurà cap línia en blanc entre paràgrafs, que portaran la primera línia sagnada a 0,7 cm. Convé evitar tant la profusió de paràgrafs massa curts com els paràgrafs excessivament llargs.

Hi ha d'haver dues línies en blanc entre un text i el següent títol de capítol, apartat o subapartat, i una entre aquest i el text que li correspon.

5. *Justificació del text*

El text de l'obra ha d'anar amb justificació completa, tant al cos textual com a les notes a peu de pàgina.

6. *Format dels títols*

Els títols dels epígrafs de totes les seccions han anar arrengrats a l'esquerra (amb justificació completa) i situats al mateix foli del text que els correspon. Tanmateix, si el cos de l'obra està dividit en parts que agrupen capítols (vegeu A.II.3), els títols d'aquestes parts aniran excepcionalment en foli a part i amb justificació centrada.

En cap cas els títols de les seccions han de portar punt al final. Si tenen subtítols han d'anar separats del títol per dos punts (:) i un espai, i començant en minúscula.

No tots els epígrafs de les seccions de l'obra han de portar numeració (vegeu A.II).

Cada capítol s'iniciarà amb una caplletra o lletra capital de mida més gran, sempre en rodona. Després d'aquesta caplletra, la primera o primeres paraules aniran en versaletes.

Numeració, cossos i estils de lletra recomanats en els títols:

<i>seccions</i>	<i>numeració</i>	<i>estil de la numeració</i>	<i>mida de la numeració</i>	<i>estil del títol</i>	<i>mida del títol</i>	<i>caplletra</i>
parts i capítols principals	amb mots	capitals negretes	16 punts	capitals negretes	18 punts	65 punts
apartats	en romans	capitals negretes	14 punts	versaletes negretes	14 punts	–
subapartats1	en aràbics rodons	rodones	13 punts	cursives negretes	13 punts	–
subapartats2	en aràbics rodons	rodones	11 punts	rodones negretes	11 punts	–

Exemples:

PRIMERA PART / TÍTOL DE LA PRIMERA PART
CAPÍTOL PRIMER / TÍTOL DEL CAPÍTOL PRIMER
I. TÍTOL DEL PRIMER APARTAT: SUBTÍTOL
1. Títol del primer subapartat: subtítol
1.1. Títol de subapartat de subapartat

Per a les especificacions tipogràfiques, vegeu també B.II.1.

7. Encapçalaments i marges

Tots els folis tindran marges suficients per a poder fer-hi anotacions.

A l'encapçalament de cada foli, justificada a la dreta, figurarà la numeració correlativa i el títol de la secció principal de l'obra que escaigui.

II. ESTRUCTURA GENERAL

1. Sumari

Hi ha d'haver un sumari del contingut de l'obra o taula de matèries, que recollirà totes les seccions del text.

Aquest sumari anirà col·locat al principi de l'obra i portarà el títol de *Sumari*.

2. Taula d'abreviatures

Hi ha d'haver una taula o llista, ordenada alfabèticament, de totes les abreviacions emprades a l'obra (encara que siguin conegudes o habituals). En el procés d'edició es decidirà quines cal mantenir i quines no. Excepcionalment, aquesta llista es podrà desglossar (per exemple, en el cas d'un ús considerable de sigles de biblioteques).

Aquesta llista ha d'anar per defecte al principi de l'obra, entre el Sumari i la Introducció. En el cas d'abreviacions únicament emprades a la Bibliografia final (vegeu A.II.5), una taula suplementària i específica precedirà la llista bibliogràfica.

Per a altres especificacions, vegeu B.II.4.

3. Seccions del cos de l'obra

Per norma general, el text de l'obra estarà distribuït entre les següents seccions:

Introducció. — En la introducció es presentarà l'obra, la seva temàtica i estructura, i es farà un estat de la qüestió. Si escau, es clourà amb la menció dels agraïments que facin al cas. No portarà numeració.

Cos de l'obra. — El cos principal de l'obra podrà estar dividit en parts, si escau, i sempre en capítols numerats, que podran portar apartats i subapartats també numerats. S'evitarà la profusió innecessària d'aquests últims.

Cloenda. — El text de l'obra es clourà amb un apartat recapitulatori de conclusions o bé un epíleg, segons convingui. Sense numeració.

Apèndixs. — Si escau, l'obra podrà portar un o més apèndixs, reservats sobretot per a transcripcions de fragments breus de fonts primàries i per a taules, gràfics, mapes o altres il·lustracions. Numerats si n'hi ha més d'un.

Això no obstant, les característiques concretes de cada obra podran aconsellar variacions sobre aquest model general, que hauran de ser consensuades amb l'editor.

4. Notes

El text podrà portar notes, sempre a peu de pàgina, que complementin o aclareixin la informació de forma breu i puntual. Com a criteri general, s'evitarà la profusió de notes i es procurarà que la seva llargada sigui mínima.

Aquestes notes inclouran només referències a fonts primàries i a bibliografia que no hagi pogut ser citada al text (vegeu B.III.1), i aclariments o informació realment suplementària que

tampoc no hagi pogut ser incorporada al text. El seu contingut serà directe i sintetitzat al màxim. No s'hi empraran llatinismes (*cfr.*, *vid.*, *apud*, *ibidem*, *idem*, *op. cit.*, *infra*, *passim*, *sic*, *supra*, *versus* i similars).

Les notes es compondran en lletra rodona de 10 punts, a un sol espai d'interlínia i amb la primera línia sagnada a 0,7 cm. Es cridaràn amb números sobrescrits (en superíndex) en ordre progressiu i continu al llarg de tota l'obra o bé per parts o capítols, depenent de la quantitat total de notes que inclogui l'obra. La crida de les notes ha d'anar després dels signes de puntuació. Sempre que sigui possible hi haurà una sola crida per frase, preferiblement al final.

5. Fonts primàries i bibliografia

Al final de l'obra, després del text i abans dels índexs, hi haurà una llista alfabètica de tota la bibliografia citada en una secció que portarà per títol *Bibliografia* i que no anirà numerada. Si escau, aquesta llista anirà precedida d'una altra que recollirà totes les fonts primàries citades (manuscrits i edicions antigues).

Si es considera pertinent, encapçalarà aquesta secció una taula o llista d'abreviatures específiques, únicament emprades en aquesta secció (vegeu A.II.2).

Per a la seva elaboració, vegeu els criteris especificats a B.III.2.

6. Índexs

Al volum hi haurà un índex onomàstic i toponímic, que recollirà tots els noms de les persones en versaletes i dels llocs citats a l'obra, ordenats alfabèticament. Aquesta secció portarà el títol d'*Índex* i no anirà numerada.

Aquest índex contindrà també les obres citades en cursiva, classificades sota el nom del seu autor (o per la primera paraula si són anònimes), i també haurà de contenir una selecció de matèries considerades essencials per al tema de l'obra.

L'índex anirà precedit d'una nota explicativa del seu contingut, amb les instruccions pertinents per a la seva consulta.

Les característiques concretes de cada obra podran aconsellar variacions sobre aquest model general (com ara l'elaboració de diferents índexs), que hauran de ser consensuades amb l'editor.

Per als criteris d'alfabetització, vegeu B.IV.

III. IL·LUSTRACIONS

1. Proposta d'il·lustracions

Per norma general, la Col·lecció Blaquerna no inclou volums il·lustrats amb imatges fotogràfiques, però sí que podran portar, si escau, altres tipus d'il·lustracions (vegeu A.III.2).

No obstant això, si l'obra ho requereix i previ consens amb l'editor, podrà portar un petit suplement amb un recull d'imatges fotogràfiques en blanc i negre que estiguin directament relacionades amb la matèria tractada (folis de manuscrits o portades d'obres, per exemple).

En aquest últim cas, l'autor lliurarà, juntament amb l'original, una llista d'imatges fotogràfiques proposades. Aquesta llista portarà la numeració adequada per a la seva citació al text (vegeu A.III.4) i inclourà el peu de la il·lustració (vegeu A.III.3). A més a més, l'autor també lliurarà una reproducció de cadascuna de les imatges de qualitat suficient per a la seva publicació, o bé donarà les instruccions precises perquè puguin ser localitzades.

2. Tipus d'il·lustracions

L'obra podrà incloure diferents tipus d'il·lustracions: taules, esquemes, gràfics, mapes i, excepcionalment, imatges fotogràfiques (vegeu A.III.1). L'autor proporcionarà aquests recursos il·lustratius amb la resta de l'obra.

TIPUS D'IL·LUSTRACIONS	
Taula	Porta capçalera amb el títol i generalment no porta peu. Una taula pot ser de text o numèrica. Porta les fonts a la casella inferior, en lletra rodona molt petita.
Esquema	Sempre porta títol i pot portar peu, si convé comentar les dades. Un esquema es compon de rètols i línies, fletxes i altres recursos gràfics. De vegades pot ser il·lustrat amb una o diverses il·lustracions.
Gràfic	Sempre porta títol i pot portar peu, si convé comentar les dades. Els gràfics són dades estadístiques representades gràficament: poden ser de barres, de pastilla, etc.
Mapa	Sempre porta peu. Pot ser esquemàtic o fotogràfic.
Fotografia	Sempre porta peu.

Segons convingui, aquestes il·lustracions podran anar intercalades al text o bé disposades en un o més apèndixs al final d'aquest. Les imatges fotogràfiques, però, aniran necessàriament en un suplement final.

El text inclòs en aquestes il·lustracions no serà de cos superior a 10 punts.

3. Peus de les il·lustracions

Per norma general, els peus de les il·lustracions consten dels següents elements:

Identificació. — Una indicació directa del que es veu a la il·lustració (autor, títol i data d'una obra, per exemple).

Explicació. — Una frase explicativa del fenomen que la il·lustració exemplifica, si escau.

Localització. — Una indicació directa de la localització del que es veu en la il·lustració (biblioteca, museu, etc., amb les signatures completes pertinents) i, si escau, del seu autor.

Probablement, però, no tots els casos requeriran la presència de tots aquests elements (vegeu A.III.2).

Per als peus de les il·lustracions s'emprarà la lletra rodona de 10 punts.

4. Numeració i citació de les il·lustracions

Les il·lustracions aniran numerades correlativament amb xifres aràbigues en rodona, que en permetran la referenciació al text.

En el cas d'apèndixs o suplementos finals d'il·lustracions, és aconsellable emprar fórmules diferenciades de numeració.

B. CRITERIS DE REDACCIÓ

I. ALGUNES QÜESTIONS D'ESTIL

1. Tractament al lector

El tractament al lector ha de ser impersonal. S'evitarà l'ús de la primera persona (i la segona persona), tant del singular com del plural. Tampoc no es faran servir frases personalitzades del tipus «al nostre país», etc.

2. Registre

L'autor emprarà un to neutre i formal, i un tipus de llenguatge planer i precís (vegeu B.I.4), amb frases curtes i clares, i poques subordinades.

3. Sintaxi

Es farà servir una sintaxi senzilla i lògica. És millor construir les frases amb l'ordre més habitual en català: subjecte + verb + complements.

Es faran, preferentment, frases curtes separades per puntuació. És millor posar punt i seguit que no fer oracions coordinades i subordinades, que poden fer més difícil la lectura i la comprensió del text. També és millor fer frases diferents que intercalar molts parèntesis i guions.

4. Lèxic

Per norma general, es faran servir les paraules segons ho aconsella el seu significat, amb rigor i coherència.

Es procurarà emprar els pronoms febles, sempre que sigui aconsellable pel text, per a substituir «d'ells, d'elles, els seus, les seves» i altres expressions.

És preferible evitar els arcaïsmes i els cultismes artificiosos («àdhuc, quelcom, maldar, llur, hom», etc.), i substituir-los per altres paraules.

Igualment, és aconsellable evitar els llatinismes i, en qualsevol cas, se seguirà la regla ortogràfica aconsellada pel DIEC i pel GDLC.

Els temps verbals es faran servir en el seu sentit literal. S'aconsella evitar el present històric i el futur amb valor de passat. Convé fer servir els passats perifràstics i el pretèrit perfet, preferentment, alternats.

Convé evitar que la llengua vehiculi qualsevol tipus de discriminació, no solament de tipus sexista, sinó també de tipus social, cultural o religiós. Per evitar-ho es buscaran solucions que no enfarfegin el text ni el facin artificiosos. En els casos conflictius es prioritzarà l'ús de les designacions genèriques o col·lectives, però es bandejarà l'ús simultani de les formes masculina i femenina (no acceptable dins d'un cos textual). En aquest tema es tindran en compte dues limitacions estructurals inherents al català, com a moltes altres llengües: 1) el gènere masculí també té valor genèric i cobreix, per tant, tots dos gèneres; i 2) la concordança d'adjectius i participis que afecten alhora noms masculins i femenins s'ha de fer necessàriament en masculí.

Principals recursos a l'abast per a resoldre aquestes qüestions:

DIEC < <http://dlc.iec.cat> >
 GDLC + GEC < <http://www.enciclopedia.cat> >
 Termcat < <http://www.termcat.cat/neoloteca> >

Per al vocabulari històric:

DCVB < <http://dcvb.iecat.net> >
 Vocabulari Faraudo < <http://www.iecat.net/faraudo> >

5. Majúscules i minúscules

Per norma general, convé reservar les majúscules per als noms propis de l'onomàstica i la toponímia i evitar-ne la profusió en altres casos. És recomanable seguir la regla aconsellada per la GEC.

Tot i la possibilitat d'excepcions, aniran amb majúscules:

Els noms de persona, de dinasties i de llinatges.

Noms de déus i altres elements de la cultura religiosa (però «eucaristia, sant»).

Pseudònims, sobrenoms i motius.

Formes de tractament protocol·làries (especialment, abreujaes).

Forma genèrica de noms de parcs i altres figures de protecció.

L'article inicial dels topònims no catalans ni catalanitzats («Los Angeles», però «el Caire»).

Noms d'institucions, organismes, organitzacions, partits polítics, museus, empreses privades, etc. (però «orde del Temple, cristianisme, islam»).

Noms de fets històrics (però «batalla de l'Alguer, croades, primera croada, concili de Lió, tractat de Corbeil»).

Noms d'entitats històriques i de topònims històrics (però «regnes de taifa, taifa de Dènia, el nord d'Àfrica, Europa occidental»).

Lleis, decrets, impostos, documents oficials, etc.

Festivitats i tradicions.

Períodes religiosos («Pasqua, Quaresma, Pentecosta, Setmana Santa»).

Períodes històrics, prehistòrics i artístics (p. ex. «Edat Mitjana, Reconquesta, Reforma, Renaixement», etc.).

Aniran amb minúscules:

Els càrrecs polítics i de govern (p. ex., «papa, rei, ministre, general, rector, mossèn», etc.).

Sants i santes (excepte quan són festivitats concretes o noms de monuments o de llocs).

Forma genèrica de noms d'accidents geogràfics (però «Península Ibèrica, Península Itàlica, Illes Balears»).

Forma genèrica de noms de demarcacions, divisions territorials, carrers, etc. (però «la Rambla»).

L'article inicial dels topònims catalans i els catalanitzats (quan no inicien frase).

Forma genèrica de noms d'edificis i de monuments.

Corrents, teories, doctrines, moviments, etc. (però «Romanticisme, Renaixement, Il·lustració, Noucentisme, Humanisme»).

Matèries escolars, disciplines, assignatures, cicles formatius (excepte en les enumeracions i els tractaments dins l'àmbit estudiantil o institucional).

Ètnies, gentilicis, pobles, cultures, grups ètnics i d'altra mena, siguin històrics o contemporanis.

Termes geogràfics i astronòmics, punts cardinals (però «països del Nord, l'Univers, la Terra»).

Per regla general, s'evitaran les formes de tractament si no són imprescindibles. En el cas dels noms dels autors canonitzats per l'Església (sant Agustí, sant Isidor de Sevilla, sant Albert el Gran, sant Tomàs d'Aquino, sant Bonaventura, etc.), s'emprarà preferentment el nom simple i directe (Agustí d'Hipona, Isidor de Sevilla, Albert el Gran, Tomàs d'Aquino, Bonaventura, etc.).

En els títols d'obres citats al text (llibres, publicacions periòdiques, monuments, escultures i pintures, pel·lícules) s'empraran majúscules per a la paraula inicial i, si escau, per a alguna de les interiors.

En els títols d'obres amb article inicial s'emprarà majúscula per a l'article (però convé evitar solucions com *El llibre de les bèsties* en lloc d'*el Llibre de les bèsties*). En aquests casos, igualment, convé evitar la majúscula a la paraula següent, si pel caràcter del substantiu o per tradició no ho requereix.

En els títols d'obres en anglès o altres llengües que imposin majúscules interiors cal mantenir-les (*The Origin of Species*). Els noms de llibres sagrats s'escriuran amb majúscules però en rodona (Sagrades Escriptures, Alcorà, Bíblia, Torà o Pentateuc, Talmud).

Vegeu també B.I.6 i B.IV.

6. Traducció de noms propis i de títols d'obres

Per decidir si convé traduir al català l'onomàstica i la toponímia no catalanes, l'autor tindrà en compte, preferentment, el criteri recomanat per la GEC.

Per norma general, es traduiran al català:

- Els noms dels personatges, reals o imaginaris, de transcendència i abast culturals universals, especialment els pertanyents a les èpoques antiga i medieval
- Els noms dels personatges que tinguin obra traduïda al català durant l'època medieval
- Els noms de sants i santes
- Els noms dels papes, dels emperadors, dels reis i dels prínceps o infants reials
- Els noms de les dinasties
- Els fets històrics i les entitats històriques
- Els topònims que tinguin tradició en català

En la resta dels casos s'empraran la formes usuals en la llengua original. No es tradueixen els noms dels personatges actuals. Per que fa als topònims d'Occitània, si no tenen tradició en català, es respectaran preferentment les formes en occità recomanades per la GEC.

Els títols d'obres (llibres, pel·lícules, creacions musicals, obres teatrals, etc.) que no hagin estat traduïdes al català es reproduiran en la llengua original. En aquests casos, si convé, se'n pot facilitar una traducció al català tan literal com sigui possible entre claudàtors i entre cometes. Aquest procediment és recomanable sobretot en el cas de títols en llengües d'alfabet diferent del llatí. En el cas d'obres que hagin estat traduïdes al català o que pel seu caràcter universal tinguin tradició en català o exigeixin crear-la, es traduiran.

Els títols en català d'obres amb circulació exclusivament manuscrita, que solen variar d'un testimoni a l'altre, es traduiran a la llengua actual, amb l'objectiu d'incorporar-los al patrimoni cultural actual. En el cas de les obres impreses, es respectarà el títol en la forma original.

En el cas dels noms d'institucions (biblioteques, arxius, museus, etc.) o d'organitzacions internacionals, se'n podrà traduir la designació genèrica si són citades dins del text, mentre que si es tracta d'una taula o altra llista, cal citar-les amb el seu nom oficial.

No obstant tot això, sempre que es consideri necessari o especialment aclaridor per a un públic general o universal, es farà constar a l'índex (vegeu B.IV) la forma original o internacionalment més usual dels noms propis o dels títols, amb les remissions pertinents.

Tot i el que s'ha dit al començament d'aquest apartat, en el cas de noms propis i títols d'obres en llengües d'alfabet diferent del llatí es preferirà la transcripció fonètica (que suprimeix o redueix al mínim l'ús de diacrítics) a la transliteració recomanada a la GEC.

Principals recursos a l'abast per a resoldre aquestes qüestions:

GEC < <http://www.enciclopedia.cat> >

Diari Avui < <http://www.avui.com> >
 És a dir < <http://esadir.cat> >

II. RECURSOS TIPOGRÀFICS

1. Estils de lletra

S'empraran els estils de lletra rodona, cursiva, negreta, capital i versaleta. En cap cas s'emprarà el subratllat.

1.1. Ús de la lletra rodona

El text de l'obra anirà escrit en lletra rodona, amb les excepcions que se citen en els altres apartats d'aquest punt.

Van també en lletra rodona:

- Les caplletres o lletres capitals.
- La numeració de les seccions de l'obra (en nombres i en lletres).
- Les crides de les notes.
- El text i el peu de les il·lustracions.
- Els títols dels llibres sagrats.
- Els títols de capítols i altres parts d'una obra (poemes, etc.), quan apareixen juntament amb el títol general de l'obra.
- La menció de la col·lecció en les referències bibliogràfiques.
- Els noms de marques i empreses.
- Els noms de lleis i documents oficials.
- Els noms de campanyes, exposicions, butlletins, gires, ponències, programes de ràdio i TV (entre cometes).
- Els noms de congressos, reunions, etc. (quan són citats dins el text).
- Les xifres, les abreviatures, les sigles i els símbols (amb les excepcions consignades a B.II.4).
- Els sistemes operatius informàtics (però en cursiva els programes).
- Els sobrenoms de reis, papes i sants, i els de personatges històrics secundaris si apareixen sols.
- Els títols d'obres i altres elements que hagin d'anar en cursiva quan són citats dins d'un text compost en cursiva (això també regeix a la bibliografia).
- Les citacions literals de textos d'altres obres.

Per a altres especificacions, vegeu B.II.2.3 i B.II.3.

1.2. Ús de la lletra cursiva

Amb les excepcions que se citen en els altres apartats d'aquest punt, van en lletra cursiva:

- Els títols d'obres creades (llibres, pel·lícules, escultures, pintures, etc.), a excepció dels títols dels llibres sagrats (en rodona) i de les parts d'una obra (capítols, poemes, etc., quan apareixen juntament amb el títol general de l'obra i en aquest cas aquells aniran en rodona i entre cometes).
- Els títols de capítols i altres parts d'una obra (poemes, etc.), quan apareixen sols.
- Els títols de revistes i altres publicacions periòdiques.
- Les sigles de títols de publicacions (*ATCA*, *SL*, etc.).

- Els títols dels subapartats dels capítols de l'obra (en negreta).
- Els sobrenoms de personatges històrics secundaris, quan van precedits del nom real.
- Els noms d'embarcacions de tota mena.
- Els noms científics d'espècies biològiques (el gènere amb majúscula, l'espècie amb minúscula, p. ex., *Coffea arabica*).
- Els noms dels programes informàtics (però els dels sistemes operatius en rodona).
- Totes les expressions en una llengua diferent a la del text (excepte si es tracta d'una citació).
- Els estrangerismes, llatinismes i neologismes.
- Els col·loquialismes i les expressions d'argot.
- Les fórmules matemàtiques.
- Els usos metalingüístics de les paraules (p. ex., «la conjunció *però* s'escriu accentuada»).
- Els termes o conceptes que es volen destacar o remarcar (p. ex., «el text pot estar dividit en altres unitats lingüístiques més petites, anomenades *segments*»).

Com a norma general, els fragments en cursiva no aniran entre cometes (vegeu B.II.2.3).

1.3. Ús de la lletra negreta

Únicament s'emprarà la lletra negreta per als títols de les seccions de l'obra.

Això no obstant, les característiques concretes de cada obra podran aconsellar variacions sobre aquest model general, que hauran de ser consensuades amb l'editor.

Vegeu A.I.6 per a altres especificacions.

1.4. Ús de la lletra capital

S'emprarà la lletra capital en els casos següents:

- La numeració (amb mots) i els títols de les parts i dels capítols principals de l'obra.
- La numeració en romans dels apartats dels capítols de l'obra.
- La numeració en romans de les parts d'altres obres citades (al text o a la bibliografia).
- La numeració en romans de papes, emperadors, reis i altres personatges que la requereixin.
- El número de volum en les referències bibliogràfiques dins el text.
- La numeració en romans dels esdeveniments seriatos, com ara congressos i altres reunions acadèmiques o similars (però al text podran anar numerats en lletres).
- La caplletra o lletra capital de mida més gran que iniciarà cada capítol.
- Les sigles.

La numeració en romans i en capitals que empen algunes revistes i altres publicacions periòdiques es traslladarà sistemàticament a xifres aràbigues.

Vegeu A.I.6 per a altres especificacions.

1.5. Ús de la lletra versaleta

S'emprarà la lletra versaleta en els següents casos:

- La numeració en romans dels segles (tant al text com a la bibliografia).
- La capitulació en casos consagrats per la tradició (*Inferno* IV).

- La paginació d'una introducció (pp. XXXII-XXXIII).
- Les signatures d'una edició antiga sense foliació (sig. VII/a).
- Els títols dels apartats principals dels capítols de l'obra (en negreta).
- La primera o primeres paraules del text després de la caplletra o lletra capital.
- El cognom dels autors dins de la fórmula autor-data a la llista bibliogràfica final, però no en la menció completa del seu nom (en rodona al text).
- El cognom dels autors dins de l'índex onomàstic.

Vegeu A.I.6 i B.III per a altres especificacions.

2. Signes de puntuació

2.1. Punt, punt i coma, dos punts i coma

S'emprarà el punt en els casos següents:

- Indicar una pausa dins d'un paràgraf (punt i seguit).
- Indicar un canvi de tema amb un canvi de paràgraf (punt i a part).
- Indicar les quantitats superiors als milers en les xifres (però no en els números serials: anys, pàgines, col·leccions, signatures, etc.).
- Indicar les divisions horàries (p. ex., «18.30 h»).

És recomanable emprar el punt i el punt i coma, i minimitzar l'ús d'oracions coordinades i subordinades (vegeu B.I.3).

Després de coma, punt i coma, dos punts i punt hi ha d'haver *un* espai en blanc, però al davant no n'hi ha d'haver cap. Després de dos punts (:) s'iniciarà el text en caixa baixa (minúscula). En els canvis de paràgraf després d'un punt i a part no es deixarà cap línia en blanc (vegeu A.I.4).

En llistes de paraules o de frases presentades en columnes (p. ex., en taules, gràfics o mapes) no es posarà punt al final de cadascuna.

Els signes o punts d'interrogació (?) i d'admiració (!) no aniran precedits per cap espai en blanc entre ells i la paraula anterior. Si tanquen una frase, com sol ser habitual, funcionen com un punt i, per tant, no portaran afegit cap punt suplementari.

El punt volat de la ela geminada («l·l», «L·L») ha de fer honor al seu nom i no col·locar-se a la línia de base ni substituir-se en cap cas per guionets.

El punt, el punt i coma, els dos punts i la coma aniran sempre *després* de tots els altres signes de puntuació. Únicament la crida de les notes a peu de pàgina pot quedar a la seva dreta.

2.2. Parèntesis, claudàtors, guions i claus angulars

Per a marcar diferents tipus d'incisos que interrompen un període sintàctic es podran emprar guions, parèntesis, claudàtors i claus angulars. No tots ells tindran, però, el mateix funcionament.

Els guions i els parèntesis indicaran incisos en l'argumentació general. Els guions marquen els incisos que interrompen un període sintàctic. En canvi, els parèntesis acoten una informació suplementària (però lligada a la sintaxi d'un període) o bé un període complet que no és imprescindible en l'argumentació i, en general, permeten breus indicacions dins del text (dates, títols, capítol, paràgraf, referències bibliogràfiques).

Els claudàtors ([ ]) marcaran intervencions de l'autor de l'obra al text d'un altre autor (p. ex., la rectificació d'una lliçó, l'afegit d'una data, la consignació, per mitjà de *sic*, d'un error observat, etc.). També s'empraran els claudàtors per indicar l'omissió d'un fragment d'una citació amb tres punts al seu interior ([...]) o per obrir un parèntesi dins d'un altre parèntesi.

Les claus angulars s'empraran només per a introduir i tancar una adreça d'internet (<<http://www.narpan.net>>).

El guió ha de ser mitjà (–, Ctrl+guió del teclat numèric). S'omet el guió de tancament davant dels signes de puntuació del final d'una frase.

Aquests signes de puntuació dobles (parèntesis, guions, claudàtors i claus angulars) s'escriuran soldats al text que inclouen i precedits d'un espai a l'obertura i seguits d'un altre espai o d'un altre signe de puntuació al tancament.

Es reserva l'ús del guió curt o guionet (-) a les convencions de la normativa ortogràfica i a la indicació d'interval, relacions i determinades enumeracions, especialment en la bibliografia (vegeu B.III), en particular:

Les dates del període vital o d'activitat dels personatges històrics, les dels períodes històrics, les guerres o les èpoques, les dates d'entitats, les d'obres d'art o altra índole, etc. (sense espais en blanc).

Les pàgines, els volums, etc. de les citacions i les referències bibliogràfiques (sense espais en blanc).

Les desinències i altres indicacions usuals en lingüística.

La substracció i els nombres negatius.

El punt, el punt i coma, els dos punts i la coma aniran sempre *després* dels parèntesis, els claudàtors i les claus angulars i els primers aniran seguits, si escau, de la crida de la nota.

2.3. Cometes

S'empraran cometes en els següents casos:

Transcripcions o citacions literals d'un fragment curt de text d'una altra obra (vegeu B.II.3).

Indicar ironia o èmfasi o, en general, termes o expressions que pertanyen a un altre registre.

Indicar lemes, eslògans i campanyes.

Indicar títols d'articles, de capítols de llibres o de parts d'una obra (al text i a la bibliografia).

Indicar al text els títols de col·leccions editorials (però no a la bibliografia).

Indicar al text els títols de conferències, discursos, parlaments, ponències, col·loquis, debats, taules rodones, exposicions i mostres (però no necessàriament a la bibliografia).

Indicar paràfrasis, definicions o traduccions de termes (amb cometes simples, p. ex. «Una bajoca és el que en català oriental es coneix com a 'mongeta tendra'»).

Donar èmfasi a un terme que té un valor especial en el context del redactat i no és citació literal (amb cometes simples, p. ex. «La *Logica nova* i la *Rhetorica nova* són obres ‘noves’ perquè Llull hi projecta l’Art»).

En canvi, s’evitarà l’ús de cometes sempre que s’hagi d’emprar la cursiva (B.II.1.2). Tampoc s’empraran cometes en les citacions llargues reproduïdes en paràgraf a part (vegeu B.II.3). S’evitarà també emprar cometes per afegir un valor inusual o bé connotacions subjectives de reticència, etc., a una paraula o expressió.

Per defecte, es faran servir les cometes baixes o tipogràfiques, anomenades també llatines, franceses o angulars («...»). Les cometes altes, anomenades també angleses o saxones (“...”), s’empraran només en el cas que calgui fer una segona citació entre cometes dins d’una citació entre cometes. Si en aquests casos calgués una tercera citació entre cometes, s’empraran les cometes simples (‘...’). La gradació, per tant, seguirà aquest ordre: «... “... ‘...’ ...” ...».

En el cas de les cometes altes (dobles i simples), se n’emprarà la versió tipogràfica (“...” i ‘...’) i no la versió recta (“...” i ‘...’), i tant la d’obertura com la de tancament seran altes.

Igual que els altres signes de puntuació dobles (parèntesis, guions, claudàtors i claus angulars), les cometes s’escriuran soldades al text que inclouen i precedides d’un espai a l’obertura i seguides d’un altre espai o d’un altre signe de puntuació al tancament.

El punt, el punt i coma, els dos punts i la coma aniran sempre *després* de les cometes de tancament i els primers aniran seguits, si escau, de la crida de la nota. Ara bé, els signes d’interrogació i d’admiració aniran dintre de les cometes si pertanyen al fragment citat. El punt també farà excepció a aquesta regla si pertany a una abreviatura.

2.4. Apòstrof

L’apòstrof ha de ser de tipografia (’) i no recte (').

No es posaran espais ni abans ni després del signe.

2.5. Altres signes

Per a indicar els paràgrafs (o també els capítols o seccions d’altres obres o determinades enumeracions) s’emprarà el símbol de paràgraf llatí (§) i no el coixinet (#) ni el calderó (¶). No es duplicarà i s’escriurà amb un espai abans del número.

Les barres (rectes o inclinades) s’empraran amb un espai abans i un altre després del signe. Aquesta norma no regeix, però, a les adreces d’internet, on s’empraran sense espais.

La barra inclinada (/) separa versos citats a ratlla seguida. La barra vertical (|) només s’utilitza per a indicar el final de ratlla en la descripció codicològica o bibliogràfica d’un text.

3. Citacions

Les citacions breus de fragments literals de text d'altres obres s'inclouran dins el text i es marcaran amb cometes baixes (vegeu B.II.2.3).

Les citacions llargues (més de tres línies de text) es reproduiran en un paràgraf a part i sense marcar amb cometes. Aquest paràgraf anirà sagnat 1 cm per l'esquerra i per la dreta, a un espai d'interlínia i amb lletra de cos 11:

La gamma de temes i recursos, que oscil·len entre la moral i l'amor, sovint tractat des d'un punt de vista teòric (o, en els pocs casos esmentats, també el contingut devocional) van acompanyats generalment d'un to d'autoritat i distanciament que s'escau a la figura del conseller que Cerverí vol encarnar. Els *vers* es diferencien així del to de censura violenta que de vegades adopta el *sirventes*.

Les citacions de versos i d'obres versificades es faran seguint els mateixos criteris, i es presentaran en una columna centrada (amb els versos justificats a l'esquerra). Si són llargues, es presentaran a doble columna.

Totes les citacions s'escriuran en lletra rodona. Només es posarà en cursiva el que en el text original està també en cursiva o bé el que convingui remarcar segons els usos indicats a B.II.1.2.

4. Xifres, abreviatures, sigles i símbols

4.1. Xifres

S'escriuran en nombres aràbics:

- Les pàgines de llibres i altres publicacions.
- La numeració dels subapartats dels capítols de l'obra.
- La numeració de les revistes i altres publicacions periòdiques (encara que l'original empri nombres romans).
- Els dies i els anys (però no les mencions de dècades: «els anys quaranta»).
- Les hores del dia i les fraccions de les hores que no siguin quarts.
- Els graus de temperatura, de longitud i latitud, d'intensitat, etc.
- Els percentatges.
- Les dades estadístiques (habitants, extensions de territoris, llargades, etc.).
- El números de les cases d'un carrer.
- Les mesures.

En les quantitats s'emprarà el punt per a separar els milers o fraccions superiors, i en cap cas la coma («2.534 €»). En canvi, els números d'ordre o serials no han de portar mai punt ni espai per separar els milers o fraccions superiors («any 1287», «p. 1432», «ms. 4322», etc.).

En els nombres decimals s'emprarà la coma per a separar els decimals, i en cap cas el punt ni l'apòstrof («56,10»). Per norma general, es procurarà limitar l'ús de decimals i, en qualsevol cas, es mirarà de mantenir la coherència en el nombre de decimals en llistes o taules de dades comparatives.

En les mesures es deixarà un espai entre la xifra i la unitat de mesura que l'acompanya («1 m», i no «1m»). En les expressions horàries es farà servir el punt per a separar les fraccions («13.40 h»). Les abreviatures de les mesures no porten punt (vegeu B.II.4.3).

Com a norma general, no s'abreujarà el segon component de les expressions cronològiques (període de vida o activitat d'un personatge, períodes històrics, guerres, èpoques, dates d'entitats, d'obres d'art, etc.) ni d'altres números serials (pàgines, versos, etc.). S'indicaran sempre amb xifres completes, separades amb un guionet (-) sense espais («1322-1394», i no «1322-94», «pp. 143-145», i no «pp. 143-45»).

S'escriuran en nombres romans:

Els ordinals de papes, emperadors, reis i altres personatges que els requereixin (en caixa alta o majúscules).

Els segles (en versaletes, tant al text com a la bibliografia).

La numeració dels apartats dels capítols de l'obra.

La numeració de les parts d'altres obres citades (al text o a la bibliografia).

El número de volum en les referències bibliogràfiques dins el text.

La numeració dels esdeveniments seriat, com ara congressos i altres reunions acadèmiques o similars (però al text podran anar numerats en lletres).

S'escriuran en lletres:

La numeració de les parts i dels capítols principals de l'obra.

Els números de l'1 al 100 que es trobin en un text seguit per a expressar l'edat de les persones, les quantitats o la durada («a vint-i-tres anys», «dotze volums», «al cap de dues hores», «de vint-i-tres anys», etc.) i que corresponguin als casos esmentats abans.

Els milions rodons d'una xifra complexa («352 milions», i no «352.000.000»).

Els ordinals que no es refereixin a segles ni a sobirans («tercer aniversari», «cinquè centenari»).

Les dècades («els anys trenta», «la dècada dels vuitanta del segle XIII»).

Els esdeveniments seriat, com ara congressos i altres reunions acadèmiques o similars (però a la bibliografia final en el format original).

4.2. Abreviatures

Per norma general, s'evitarà de fer servir abreviatures dins del text discursiu. En canvi, se'n podran fer servir a l'interior dels parèntesis, a les referències de fonts o bibliografia col·locades entre parèntesis, a les notes, en taules, dibuixos i gràfics, i a la bibliografia final. Es minimitzarà l'ús d'abreviatures llatines. Les abreviatures s'escriuran amb punt al final (només faran excepció les que tenen consideració de símbols: vegeu B.II.4.3).

Els segles se citaran sempre amb la paraula completa (p. ex., «segle XIV», i no «s. XIV»), excepte quan vagin entre parèntesis, a les notes o en taules, dibuixos i gràfics. Les pàgines s'abreujaran «p.» i no «pàg.» Segles, pàgines, folis i versos faran plural en les abreviatures respectives duplicant la lletra («ss.», «pp.», «ff.» i «vv.»).

També s'emprarà amb la paraula completa i sense abreujar l'expressió «vegeu», en totes les situacions. S'evitaran els llatinismes substitutoris d'aquesta expressió (vegeu A.II.4).

Algunes abreviatures usals:

c. (circa), per a indicar dates aproximades (no s'emprarà «ca.» ni el símbol «~»).

cap. (capítol), caps. (capítols).
 col. (columna), cols. (columnes).
 dl., dt., dc., dj., dv., ds., dg. (dies de la setmana).
 doc. (document), docs. (documents).
 ed. (editor), eds. (editors).
et al. (i altres), per a indicar l'existència de més de dos autors en una referència bibliogràfica.
 etc. (etcètera).
 f. (foli), ff. (fòlis).
 fl. (floruit), per a indicar les dates extremes conegudes de l'activitat d'un personatge, que no coincideixen necessàriament amb les del seu període vital.
 gen., feb., març, abril, maig, juny, jul., agost, set., oct., nov., des. (mesos de l'any).
 m. (mort), per a indicar la data de la mort d'un personatge (no s'emprarà el símbol «†»).
 ms. (manuscrit), mss. (manuscrits).
 n. (nat), per a indicar la data de naixement d'un personatge (no s'emprarà el símbol «*»).
 núm. (número, números).
 p. (pàgina), pp. (pàgines).
 p. ex. (per exemple).
 Ps. (Pseudo).
 s. (segle), ss. (segles).
 seg. (següent, següents).
 sig. (signatura), d'un quadern.
 s. v. (*sub voce*), en els articles d'obres enciclopèdiques.
 v. (vers), vv. (versos).
 vol. (volum), vols. (volums).

Les abreviatures emprades es recolliran en una taula a l'inici de l'obra i, si cal, en una altra d'específica abans de la bibliografia final (A.II.2).

Per a les abreviatures de biblioteques, vegeu B.II.4.3.

4.3. Sigles i símbols

Les sigles s'escriuran sempre amb majúscules i en lletra rodona, i sense punts ni espais entre lletres. Faran excepció els casos en què s'han lexicalitzat les sigles («ovni», «sida») i els que corresponguin a títols de publicacions (p. ex., *ATCA*, *SL*, etc.; però els títols de col·leccions editorials en rodona, p. ex., *ENC*).

La primera vegada que apareixen en el text ho faran entre parèntesis i portaran l'equivalent desenvolupat al davant. No es farà el plural de les sigles amb addició de s, però es podran usar els plurals per duplicació de lletres consagrats per la tradició. L'ús tradicional també regirà la catalanització de sigles d'organitzacions internacionals al text (vegeu B.I.6).

Per a les sigles dels dipòsits bibliogràfics (biblioteques, arxius, etc.) es procurarà respectar l'ús recomanat per cadascun d'ells i les convencions internacionals. Aquestes sigles partiran sempre de la denominació oficial i no d'una traducció al català (vegeu B.I.6).

Els símbols s'empraran segons els usos internacionals vigents. S'escriuen sense punt al final i són invariables. Van en caixa alta o baixa segons cada cas, per convenció. En cas de dubte, es consultarà la GEC.

Alguns símbols usuals:

@ (arrova), en adreces d'internet.

§ (paràgraf o part d'obra), sense duplicació i deixant un espai abans del número.

& (et), en les referències bibliogràfiques d'obres col·lectives.

^a («M.^a», Maria), no s'empra en noms en català, però sí en noms en castellà (amb punt i sense ratlleta a sota).

° (grau centígrad), sense ratlleta a sota, enganxat a la xifra i seguit d'un espai abans de la C («60° C»).

× (per), en mesures de manuscrits («221×347 mm») (no és una x del teclat, sinó Alt+0215).

% (per cent), sense espai al davant («50%»).

Algunes abreviatures tenen la consideració de símbols, i per això s'empraran sense punt al final:

Els símbols d'ordinals: 1r, 2n, 3r, 4t, 5è, 6è, 7è, 8è, 9è, etc. Però tots els femenins en a (1a, 2a, etc.) i els plurals en rs, ns i es (1rs, 2ns, etc.; 1es, 2es, etc.). En cap cas sobrescrits (superíndex).

Els punts cardinals: N, S, E, W.

Les datacions abans / després de Crist: aC / dC.

Les unitats de mesura: cm, ha, km, kg, m, a, h, lat, long, s/d, t, s (segon).

Els habitants: h («15.000 h»).

Les hores: h (singular i plural), amb espai de separació després de la xifra («15.30 h»).

Es procurarà respectar els nexes Œ / œ i Æ / æ del francès i del llatí clàssic o renaixentista. Se n'evitaran ultracorreccions en el llatí medieval.

III. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. A l'interior del text i a les notes a peu de pàgina

Les referències bibliogràfiques tant poden incorporar-se al text com a les notes a peu de pàgina, i sempre han d'anar abreujades pel sistema autor + data (Cognom any: volum, pàgines).

Funcionament del sistema:

El conjunt de la referència ha d'anar entre parèntesis (però si se cita el nom de l'autor al text, només la data i les pàgines aniran entre els parèntesis).

El nom de l'autor (que es limitarà al cognom) ha d'anar disposat en caixa alta i caixa baixa (és a dir, sense versaletes). Les obres d'autors antics se citaran pel cognom de l'editor crític.

Entre el nom de l'autor i la data no hi ha d'haver coma sinó només un espai.

Si hi ha dos autors, els cognoms se separen amb el símbol «&» (et), no amb guionets ni amb la conjunció i, que poden induir a confusions.

Si hi ha més de dos autors, s'indicarà únicament el primer seguit de l'expressió en cursiva *et al.*

Si hi ha referències bibliogràfiques d'un mateix autor que coincideixen en l'any d'edició, cal afegir, després de l'any i sense espais, una lletra correlativa en minúscula rodona per a distingir-les.

Si cal indicar les pàgines o bé el volum i les pàgines, aquesta indicació es col·locarà després de l'any i se'n separarà amb dos punts (:) i un espai. Els volums s'indiquen en nombres romans de caixa alta (sense versaletes) i se separen de les pàgines amb una coma i un espai.

Exemples:

«(Riquer 1964: II, 345-346)» / «com diu Riquer (1964: II, 345-346)».
 «(Oriol & Pujol 2003: 212)» / «com diuen Oriol & Pujol (2003: 212)».
 «(Graells *et al.* 1999)» / «Jordi Graells *et al.* (1999)».
 «(Williams, 2006b)» / «Williams (2006b)».

2. A la llista final

Tota la bibliografia i, si escau, les fonts citades a l'obra han d'anar recollides en una secció final específica que portarà el títol de *Bibliografia* i anirà situada abans de l'índex (vegeu A.II.5).

Aquesta secció podrà tenir les següents parts, presentades en aquest ordre:

Nota explicativa del contingut i ús de la secció.

Taula alfabètica d'abreviatures específiques únicament emprades en aquesta secció (no ha d'incloure abreviatures usuals, sinó sigles de dipòsits bibliogràfics, d'obres, de revistes i d'editorials o institucions d'aparició freqüent).

Llista alfabètica de fonts primàries citades (manuscrits i edicions antigues).

Llista alfabètica de la bibliografia secundària citada.

Per a les abreviatures usuals a emprar, vegeu B.II.4.2. Per a l'expressió de les sigles, vegeu B.II.4.3.

La llista de fonts primàries presentarà els manuscrits així:

Barcelona, Biblioteca de Catalunya, ms. 7, ff. 9r-11v.

Dún Mhuire, Killiney, Franciscan Library, ms. B 45, ff. 1r-54v.

Com a norma general, tant en aquesta llista de fonts primàries com en la llista de bibliografia secundària els noms de les ciutats s'expressaran en català, si n'existeix una forma tradicional (consulteu la GEC).

A la llista de bibliografia secundària, els noms de fonts dels autors catalans dels quals se cita obra publicada en períodes o llocs en què la manca de llibertats n'impedia l'ús normal en català, es reproduiran en català tot i que aquesta no sigui la forma que apareix a la publicació.

Les dades bibliogràfiques d'una obra es reproduiran de la portadella interior (i, si convé, dels crèdits o del colofó), i no de la coberta exterior. Inclouran sempre les dades completes (p. ex. subtítols).

Convé observar un principi d'economia (p. ex., sovint no s'han de citar totes les seus d'una empresa editora multinacional, sinó l'efectiva; no cal citar una col·lecció si no és de referència habitual; no cal indicar la data original d'un treball si no és pertinent per a la cronologia del tema tractat; no cal anotar totes les institucions que col·laboren en una edició, sinó l'editorial efectiva).

Aquesta llista de bibliografia secundària es presentarà per ordre alfabètic de cognom d'autor (tal com apareix citat al text) o bé de títol d'obra (si són obres anònimes o col·lectives, sense un autor o autors concrets). Les obres d'autors antics s'alfabetitzaran pel cognom de l'editor crític, tal com hauran estat citades al text. S'hi citaran el(s) nom(s) i el(s) cognom(s) complets dels autors (excepte si l'autor signa amb inicials i fent atenció al que s'ha dit abans sobre els autors catalans), que no s'invertiran. Les pàgines s'expressaran amb xifres completes i els volums amb nombres aràbics. El format general de les entrades d'aquesta llista serà el següent:

COGNOM(S) Any: referència completa.

En la reproducció dels títols es respectaran les convencions d'alguns idiomes en l'ús de les caixes altes i baixes. Convé recordar que l'alemany escriu en majúscules els termes nominals; que l'anglès escriu en majúscules tots els mots excepte *and, or, of, in, the* i els possessius; i que el francès posa en majúscules el primer substantiu i els adjectius que el precedeixen. Exemples:

Denkmäler provenzalischer Literatur und Sprache
Early Christian Thought and the Classical Tradition.
Les Origines de la poésie lyrique.
La Belle Dame sans merci.

No s'emprarà la línia en blanc ni cap altre sistema d'espais per separar les entrades, que s'individuaran amb sagnia francesa.

La llista recollirà tant publicacions en paper (llibres, articles, capítols de llibre i similars) com en format digital (llocs web o publicacions electròniques), d'acord amb els criteris següents:

- **Llibres**

COGNOM(S) Any: Nom i cognom de l'autor (sense invertir), *Títol del volum: subtítol del volum*, Lloc d'edició, Editorial, 10 vols.

BONNER 2008: Anthony Bonner, *The Art of Ramon Llull: A User's Guide*, Leiden, Brill.
 CHAMBRY 1927: Esop, *Fables*, ed. Émile Chambry, París, Les Belles Lettres.
 SOLDEVILA 1995: Ferran Soldevila, *Pere el Gran*, Barcelona, IEC, 2 vols.

De les obres enciclopèdiques o publicades en un període cronològic extens se'n farà una referència general, a la qual es podrà al·ludir en format abreujat si cal incloure també referències bibliogràfiques a alguna de les seves parts. S'emprarà aquest mateix sistema d'abreujament en el cas de volums col·lectius.

Si hi ha més d'un autor, l'apartat autor + data seguirà el sistema emprat al text (vegeu B.III.1). No es farà servir en cap cas la fórmula «DD.AA.» o similars. A l'apartat de la referència s'indicaran tots els autors, separats per comes i la conjunció «i».

CASAGRANDE & VECCHIO 1987: Carla Casagrande i Silvana Vecchio, *I peccati della lingua. Disciplina ed etica della parola nella cultura medievale*, Roma, Istituto dell'Enciclopedia Italiana.

Si hi ha més d'una ciutat i/o més d'una editorial, se citaran per ordre: ciutat(s), editorial(s), cadascuna d'elles separades amb un guió curt sense espais.

CAPLAN 1954: *Rhetorica ad Herennium*, ed. Harry Caplan, Londres-Cambridge Mass., Heinmann-Harvard University Press.

La col·lecció s'indicarà només quan sigui una dada rellevant. Anirà després de l'editorial, entre parèntesis, en lletra rodona i sense cometes. El número es presentarà separat amb una coma i un espai (aquesta regla admet excepcions si la col·lecció es redueix a sigles).

WITTLIN 1971-1989: Brunetto Latini, *Libre del Tresor: versió catalana de Guillem de Copons*, ed. Curt J. Wittlin, Barcelona, Barcino, 4 vols. (ENC A 102, 111, 122 i 125).

Les reimpressions o edicions posteriors, si convé esmentar-les, es farà al final de la referència i entre claudàtors. També aniran al final i entre claudàtors les informacions bibliogràfiques addicionals que convinguin.

BOVER 1868: Joaquim M. Bover de Rosselló, *Biblioteca de escriptors balears*, Palma, Impr. Pere Josep Gelabert, 2 vols. [reimpr.: Barcelona, Curial, 1976].

CARR 1992: *Text and concordance of Morales de Ovidio: a fifteenth-century Castilian translation of the Ovidius moralizatus (Pierre Berçuire)*, Madrid, Biblioteca Nacional ms. 10144, ed. Derek C. Carr, Madison, Hispanic Seminary of Medieval Studies (Spanish Text Series, 76) [ed. en microfites].

En el cas d'obres anònimes o col·lectives en les quals no consta un autor o autors concrets, s'alfabetitzaran pel títol de l'obra (tal com hauran estat citades al text). No s'emprarà en cap cas la fórmula «Anònim».

Mélanges Beaujouan 1994: *Comprendre et maîtriser la nature au Moyen Âge: mélanges d'histoire des sciences offerts à Guy Beaujouan*, Paris-Ginebra, Droz-Champion (Hautes Etudes Médiévales et Modernes, 73).

Les tesis doctorals inèdites seguiran aquest format, però amb la menció, després del títol en cursiva, «tesi doctoral de la *nom oficial de la universitat*.» Si ha estat objecte de publicació electrònica o microfotogràfica es farà constar a continuació (amb l'adreça o altra referència) entre claudàtors.

ALBERNI, 2003: Anna Alberni, *El Cançoner Vega-Aguiló (BC, mss. 7 i 8): estructura i contingut*, tesi doctoral de la Universitat de Barcelona [ed. electrònica: <<http://www.tdx.cesca.es/TDX-0506105-132942>>].

- **Articles**

COGNOM(S) Any: Nom i cognoms de l'autor (sense invertir), «Títol de l'article», *Títol de la revista*, volum/número (dia/mes), pàgina inicial-pàgina final.

ASPERTI 1985: Stefano Asperti, «*Flamenca* e dintorni: considerazioni sui rapporti fra Occitania e Catalogna nel XIV secolo», *Cultura neolatina*, 45, 59-102.

SOLER 2006: Albert Soler, «Estudi històric i codicològic dels manuscrits lul·lians copiats per Guillem Pagès (ca. 1274-1301)», *ATCA*, 25, 229-266.

FEDI 1999: Beatrice Fedi, «Per un'edizione critica della prima redazione in prosa delle *Leys d'Amors*», *Studi Medievali*, 3a s., 40, 43-118.

El numeral del volum de la revista s'indicarà sempre amb xifres aràbigues. La numeració de les parts del volum i el seu dia o mes de publicació s'indicaran només quan siguin dades imprescindibles per a la localització de l'obra citada.

Si convé fer saber que el volum de la revista inclou un recull monogràfic, s'indicarà entre claudàtors després de la numeració.

PERARNAU 1983: Josep Perarnau i Espelt, «Un document sobre l'escola per a l'ensenyament de la llengua catalana l'any 1325», *Estudis Universitaris Catalans*, 25 [= Estudis de llengua i literatura catalanes oferts a R. Aramon i Serra en el seu setantè aniversari, 3], 425-428.

- **Capítols de llibre**

COGNOM(S) Any: Nom i cognoms de l'autor (sense invertir), «Títol del capítol», dins Nom i cognoms del responsable del volum (ed. dir. coord.), *Títol del volum: subtítol del volum*, Lloc d'edició, Editorial, vol. 2, pp. 5-21.

CARRERAS 1906: Francesc Carreras i Candi, «La creuada de Jaume I a Terra Santa», dins Francesc Carreras i Candi, *Miscelánea histórica catalana*, Barcelona, Imprenta de la Casa Provincial de Caridad, vol. 2, pp. 273-305.

RIQUER 1988: Martí de Riquer, «El Voyage de Sir John Mandeville en català», dins Albert Manent i Joan Veny (eds.), *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu-Rey*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol. 3, pp. 151-162.

Els volums s'introduiran sempre amb la preposició «dins» (i no «a», «en» ni «in»). El número del volum s'expressarà sempre amb xifres aràbigues.

Les contribucions a congressos i reunions similars es referenciaran com els capítols de llibre, i se n'indicaran els títols complets.

Sempre que el volum concret de l'obra referenciada tingui un títol particular i constitueixi una informació rellevant, s'indicarà entre parèntesis després de la menció del volum i en lletra cursiva.

RIERA 1989: Jaume Riera i Sans, «Catàleg d'obres en català traduïdes en castellà durant els segles XIV i XV», dins *Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana*, vol. 8 (*Àrea VII: Història de la llengua*), ed. Antoni Ferrando Francés, València-Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 699-709.

Per a altres especificacions, vegeu *Llibres*.

- **Llocs web**

COGNOM(S) Any / Sigla: Nom i cognoms de l'autor (sense invertir), *Títol del lloc* <Adreça> (data de consulta: 12-01-2009).

BEEdT: Stefano Asperti (dir.), *Bibliografia Elettronica dei Trovatori* <<http://www.bedt.it>> (data de consulta: 12-01-2009).

Les adreces es presentaran entre claus angulars i sense activar (sense subratllar).

Les obres publicades en format electrònic en els llocs web, seguiran el mateix model:

BEAUCHAMP 2005a: Pere d'Aragó, *De vita, moribus et regimine principum*, ed. Alexandra Beauchamp, dins Sadurní Martí i Miriam Cabré (coord.), *Biblioteca digital Narpan* <<http://www.narpan.net/ben/indexderegimine.htm>> (data de consulta: 20-12-2008).

IV. CRITERIS D'ALFABETITZACIÓ

Aquests criteris s'apliquen fonamentalment als índexs (vegeu A.II.6), però poden ser útils també per a la llista bibliogràfica o l'elaboració de taules.

Font principal: *Mestres et al.* 2007.

1. Ordenació alfabètica de mots

Se segueix l'ordre de les lletres de l'alfabet català:

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

Casos especials:

Punt volat: no es té en compte per a l'ordenació. Per tant, la seqüència «l·l» es considera com si fos «ll». En el cas que dos mots només es diferenciïn perquè l'un duu «ll» i l'altre «l·l», es posa primer el que duu «ll».

Ce trencada («ç»): es considera a efectes de classificació com una ce («c»). En el cas que dos mots només es diferenciïn perquè l'un duu «c» i l'altre «ç», es posa primer el que duu «c».

Mots que porten guionet: s'ordenen com si no en portessin (llevat que es tracti de dos noms propis). En el cas que dos mots només es diferenciïn perquè l'un porta guionet i l'altre no, es posa primer el que no en porta.

Mots que porten accent gràfic o dièresi: s'ordenen com si no en portessin. En el cas que de mots que es diferenciïn per l'accent o la dièresi, l'ordre de classificació és el següent: 1r) absència d'accent; 2n) accent agut; 3r) accent greu; 4r) dièresi.

Majúscules i minúscules: pel que fa a l'ordenació alfabètica, són irrellevants. Si dos mots només es diferencien perquè l'un va en minúscula i l'altre en majúscula, el que va en minúscula va primer.

Formes homògrafes: es posen primer els substantius, després els adjectius i finalment els verbs.

Xifres romanes: s'ordenen alfabèticament com a lletres majúscules.

Noms de compostos químics que comencen per un prefix literal o numèric: s'ordenen sense tenir en compte aquest prefix.

2. Ordenació alfabètica de sintagmes

S'aplica l'ordenació discontinua: té en compte, en primer lloc, el primer component del sintagma; després, el mot ple o el nexa que apareix en segon lloc, i així successivament. Els espais en blanc precedeixen els signes no alfabètics i els signes no alfabètics precedeixen els caràcters alfabètics.

Casos especials:

Topònims: els topònims començats per un article definit s'ordenen per la paraula principal, és a dir, sense tenir en compte l'article encara que aquest el posem al davant.

Antropònims: els noms de persona s'ordenen començant pel primer cognom, després el segon i a continuació el nom, i indicant on s'acaben els cognoms amb una coma. Els que no tenen segon cognom passen al capdavant del seu grup. La conjunció copulativa entre els cognoms no es té en compte.

Personatges històrics: els romans s'ordenen, si és possible, pel nom familiar (p. ex. «Livi, Titus»); els medievals s'ordenen pel nom de fonts (p. ex. «Bernat de Ventadorn», «Simó de Montcada»).

Papes, sobirans, infants i infantes, prínceps i princeses: s'ordenen pel nom. Els ordinals que acompanyen aquests noms serveixen per distingir-los i ordenar-los cronològicament, però no serveixen per a ordenar-los (es considera com si el nom estigués sol).

Sants i beats: s'ordenen pel nom de canonització o pel cognom, si es coneix (p. ex. «Francesc d'Assís, sant»).

Títols nobiliaris: s'alfabetitzen pel nom propi del títol, i es posposa la part genèrica (p. ex. «Bearn, vescomtessa de»).

Partícules d'enllaç (*de, de la, del*, etc.) que van entre el nom i el cognom: no s'alfabetitzen (p. ex. «Bolòs i Capdevila, Oriol de», «Casas, Bartolomé de las»).

Títols d'obres: s'alfabetitzen sota el nom de l'autor, si és conegut, i a part, si no ho és. Les apòcrifes s'alfabetitzen sota una entrada secundària del nom del suposat autor precedit de l'expressió «Ps.-» (p. ex. «Ps.-Ramon Llull», «Ps.-Arnau de Vilanova»).

Títols d'obres començades per un article definit: es posposa aquest article, per bé que, un cop ordenats tornem a posar l'article al capdavant del títol. Exemples:

A la recerca del temps perdut
Ara o mai
Elements de lingüística general
Els elements discrets de la matèria i la radiació
Elements químics
Idealisme i positivisme
La immigració a Catalunya
Iohannis Pujol

Noms d'empreses i d'entitats en general: s'han d'ordenar pel nom complet, per bé que podem posar la sigla, si en té, entre parèntesis al costat. Aquesta sigla que les identifica també s'ha d'entrar a part i remetre-hi.

C. RECURSOS SUPLEMENTARIS

I. DISPONIBLES A INTERNET

CUB: Criteris de la Universitat de Barcelona <<http://www.ub.cat/criteris-cub>>

Directori d'enllaços de la Universitat de Barcelona sobre estil i gramàtica <<http://www.ub.edu/enllaca/directori.php?branca=121>>

Llibre d'estil de la Universitat Pompeu Fabra <<http://www.upf.edu/grec/gl/libestil>>

És a dir: el portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals
<<http://esadir.cat>>

Llibre d'estil del diari Avui. No disponible a internet, però es poden fer cerques al seu web:
<<http://www.avui.com>>

Llibre d'estil de Vilaweb <<http://10anys.vilaweb.com/livreestil>>

II. ALTRES

Pujol, Josep M. & Solà, Joan, *Ortotipografia: manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*, Barcelona, Columna, 2000 (3a ed. revisada).

Mestres, Josep M. *et al.*, *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos*, Vic-Barcelona, Eumo-Universitat de Barcelona-Universitat Pompeu Fabra-Associació de Mestres Rosa Sensat, 2007 (3a ed. actualitzada i ampliada).